

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Jennifer Hood

BESLUT
2014-05-06

Diarienummer
511-23224-2012

Sida
1(9)

Beslut om utökning av naturreservatet Klev i Svenljunga kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Besvärshänvisning O4
Bilaga 6. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreseptet Klev
NVR ID	2000546
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Svenljunga
Ungefärlig mittpunkt	N 6347868, E 3782370 SWEREF99
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	29,5 hektar
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län (skog, äng och friluftsanläggningar), Stiftelsen Klevs gästgiveri (byggnader och tillhörande trädgård på fastigheten Kleven 1:72), Mårdaklevs Naturskyddsförening (fastigheten Kleven 1:41)
Naturgeografisk region:	Sydsvenska Höglandets väst del
Objektskategori:	Ä; Ädellövskog
IUCN-kategori:	IV Habitat/Artskyddsområde

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Klev.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m..

Länsstyrelsen har tidigare beslutat om följande områdesskydd som berör det nu bildade naturreservatet:

- naturreservat enligt Naturvårdslagen § 7 den 30 januari 1989, dnr 2311-508-89

Länsstyrelsen beslutar att det tidigare naturreservatsbeslutet, ersätts med nu aktuellt beslut när detta vunnit laga kraft.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Kulturhistoriskt intressanta och värdefulla byggnader och miljöer kring Klevs gästgiveri och hembygdsgården med omgivande trädgårdar ska bevaras och underhållas.
- Värdefulla livsmiljöer som ädellövskog och sumpskog ska bevaras och skötas.
- Strukturer som gamla, grova ädellövträd och död ved ska finnas i för livsmiljöerna gynnsamt tillstånd.
- Området ska vara ett tilltalande besöksmål där allmänheten kan bedriva friluftsliv och uppleva områdets kultur- och naturvärden.

Syftet ska tryggas genom att:

- Kulturhistoriska byggnader, miljöer och fornlämningar underhålls regelbundet.
- Lövskogen skyddas mot avverkning i produktionssyfte.
- Grova ädellövträd friställs och sköts genom underhållsröjning.
- Andelen lövskog utökas på sikt genom att områden med gran omvandlas till lövskog, i första hand ädellövskog.
- Anordningar för friluftslivet anläggs och underhålls.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet.
Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg.
3. Uppföra mast, antenn, torn, vindkraftverk eller liknande.
4. Anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
5. Anordna upplag.
6. Borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna.
7. Avverka skog eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
8. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle. *Träd som har fallit eller riskerar att falla över vägar och stigar får flyttas till annan plats inom reservatet.*
9. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
10. Plantera in främmande djur- eller växtart. *Gäller ej trädgårdsväxter i trädgård och park kring gästgiveri och hembygdsgård.*
11. Bedriva täkt i någon form.
12. Utföra till- eller påbyggnad eller förändra byggnads yttre utseende.
13. Gödsla skogs- eller ängsmark.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel och som framgår under B.
- Vid reparation och underhåll av befintliga vägar.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Märka ut naturreservatet i terrängen.
2. Anlägga stigar samt sätta upp informationstavlor.
3. Gallra, röja, ombesörja slätter i den mån fastighetsägare och innehavare av särskild rätt inte, efter samråd med förvaltaren, själv utför dessa åtgärder.
4. Genomföra undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älghugare eller motsvarande. *Transport av virke är tillåtet längs befintlig körväg på fastigheterna Högklev 1:1 och Kleven 1:2, se bilaga 1. Föreskriften gäller inte mark- och sakägare vid skötsel av fastigheter, anläggningar m m.*
2. Utplantera växt- eller djurart.
3. Göra upp eld.
4. Skada eller ta bort döda träd eller vindfällen.
5. Samla in mossor, lavar, insekter, svampar *med undantag för matsvampar* och gräva upp kärlväxter.
6. Skada eller göra åverkan på levande träd och buskar.
7. Ställa upp husvagn eller husbil.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet består av kulturintressanta miljöer kring Klevs gästgiveri och Mårdaklevs hembygdsgård, samt ett stort skogsområde av skiftande karaktär i bergssluttningarna bakom gårdsmiljöerna.

De gamla byggnaderna är från 1700- och 1800-talen och används idag som bl a restaurang och hembygdsgård. Gästgiveriet är klassat som byggnadsminne. Reservatet ligger inom riksintresse för kulturmiljövård. Byggnaderna omges av trädgård och parkmiljö där det växer gamla grova ädellövträd och en allé av lindar.

Stigar leder upp från reservatets entré vid gästgiveriet upp på bergstoppen bakom, varifrån man har vacker utsikt över Ätrons dalgång och omgivningar. Strax bakom gästgiveriet ligger en öppen slåtteräng.

Skogen i reservatet utgörs av äldre ekskog, sumpskogar, grov granskog i branterna och rester av inägomarker med gamla, tidigare hamlade träd. Partier med planterad gran kommer att avverkas och på sikt omföras till lövskog.

Reservatet är ett välbesökt utflyktsmål, huvudsakligen de södra delarna kring gårdsmiljöerna, där det finns iordninggjorda stigar och en utsiktsplats på berget.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

Det äldre naturreservatet vid Klev bildades genom beslut av Länsstyrelsen i dåvarande Älvsborgs län 1989.

Inom reservatet finns ett område med ekskog som omnämns i lövskogsinventeringen i Svenljunga kommun, klass 3. Här finns fyra nyckelbiotoper och tre objekt med naturvärden, inventerade av Skogsstyrelsen.

Reservatet ligger inom område av riksintresse för kulturmiljö (KP61 Mårdaklev).

Enligt kommunens översiktsplan ligger reservatet i utkanten av ett stort område som benämns som utvecklingsområde för fiske- och vildmarksturism. En mindre del av det äldre reservatet, i anslutning till gästgiveriet, ligger inom en detaljplan som huvudskaligen rör golfbanan på andra sidan vägen. Hembygdsgården och gästgiveriet ligger inom ett kommunalt bevarandeområde.

Ärendets handläggning

En anmälan om avverkning inkom till Skogsstyrelsen i april 2008. Avverkningen gällde ett område i direkt anslutning till det befintliga naturreservatet. Skogsstyrelsen bedömde att avverkningen skulle kunna påverka reservatets värden på ett negativt sätt och genomförde en inventering av området, vilket resulterade i två nya nyckelbiotoper och två nya objekt med naturvärden. Skogsstyrelsen samrådde med Länsstyrelsen och det beslutades att området har sådana kvaliteter och höga värden att det bäst skyddas genom en utökning av naturreservatet Klev.

Avtal om inträngsersättning tecknades med markägaren i mars 2011.

Borgstena Fastigheter Syd AB, Stiftelsen Klevs gästgiveri och Mårdaklevs naturskyddsförening har den 6 februari 2014, som berörda mark- och sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m m att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har den 6 februari 2014 remitterats till Svenljunga kommun, SGU och Skogsstyrelsen.

LRF, Klevs Gästgiveri, Mårdaklevs byalag, Naturskyddsföreningen Södra Älvsborg, Svenljungabygdens naturskyddsförening, Västergötlands ornitologiska förening och Västergötlands botaniska förening har den 6 februari 2014 fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Yttrande har inkommit från SGU, Skogsstyrelsen, Västergötlands ornitologiska förening, Mårdaklevs Naturskyddsförening och Svenljunga kommun. Samtliga är positiva till förslaget.

Mårdaklevs Naturskyddsförening har synpunkter på ett textavsnitt i skötselplanen och *Länsstyrelsen justerar texten utifrån yttrandet.*

Skogsstyrelsen pekar på föreskrift A4 förbud att anlägga stängsel eller hägnad, och att det blir svårt att få upp löv i områden som ska omföras från barrskog till lövskog utan att hägna ute klövvilt. *Länsstyrelsen förtydligar att föreskrifterna inte hindrar skötsel av området, bl a att omföra barrskog till lövskog.*

Svenljunga kommun anser att buller från t ex vindkraft kan medföra att besökare inte upplever reservatet som ett tilltalade besöksmål, och att det i syftet därför bör läggas till att inga höga bullernivåer får förekomma i anslutning till reservatet. *Länsstyrelsen bedömer inte att det är motiverat att för just det här reservatet ha restriktioner mot buller som en del av syftet.*

Kommunen anser att det bör förtydligas hur syftet med de kulturhistoriska byggnaderna ska tryggas, vilken myndighet som ansvarar för tillsynen av kulturvärdena i området och att skötselplanerna för byggnaderna bör finnas med som bilaga. *Länsstyrelsen förtydligar att det av detta beslut med tillhörande skötselplan framgår att det är Stiftelsen Klevs gästgiveri respektive Mårdaklevs naturskyddsförening som både praktiskt och ekonomiskt förvaltar sina byggnader. Det är alltså dessa som har ansvar för de kulturhistoriska byggnaderna. Länsstyrelsen förvaltar skogen, ängen och anläggningar för friluftslivet men har inget ansvar för byggnaderna. Länsstyrelsen har efter önskemål från Stiftelsen Klevs gästgiveri valt att inte ha med skötselplanen för byggnaderna som bilaga till beslutet.*

Golfbanan, som ligger på andra sidan om väg 154 intill reservatet, har nyligen lagts ner. Kommunen anser att Länsstyrelsen därför bör se över möjligheten att utöka reservatet, så att området mellan vägen och Ätran med tas med. I området finns bl a några skansar och korvsjöar. *Länsstyrelsen bedömer inte att det är motiverat att ta med detta område i reservatet.*

Skälen för Länsstyrelsens beslut

De södra delarna av reservatet bestående av gästgiveriet, hembygdsgården och tillhörande ekonomibyggnader och omgivande trädgårdar med gamla, grova ädellövträd, samt slätterängen och en del av skogen bakom, skyddades som naturreservat 1989, med motiveringen att vårda och bevara en kulturhistoriskt värdefull miljö med tillhörande värdefulla naturområden.

Kompletterande inventeringar av ett större skogsområde norr om det gamla reservatet har visat att där finns flera områden med höga naturvärden. Skogen är av mycket varierande karaktär med äldre ekskogar och barrblandskogar, grov granskog i rasbranter, rester av inägomarker med gamla, hamlade ädellövträd, odlingsrösen och grova hasselbuketter samt gran- och lövsumpskogar med naturliga skogsbäckar och källor. In emellan finns partier med yngre, planterad granskog, men när dessa väl är avverkade och omförda till lövskog så kommer de att förstärka de skogsmiljöer som har höga naturvärden. De olika skogsmiljöerna med strukturer som död ved, rasbranter, gamla, grova ädellövträd och fuktigt klimat i sumpskogar gör att reservatet hyser många rödlistade arter och signalarter av mossor och lavar. Här åter-

finns t ex de rödlistade arterna vedtrappmossa, stubbtrådmossa, pulverädellav, lunglav och almlav.

Det gamla reservatet är ett populärt utflyktsmål och det finns iordninggjorda stigar och en utsiktsplats på berget. Nya stigar kommer att anläggas i de nya tillkommande skogsområdena, vilket underlättar tillgängligheten för besökare till hela reservatet.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark och växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för konsekvensutredning av regelgivning.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Gagnvirke

Alla virkessortiment inkl. grenar och toppar (GROT) som tas ut ur området med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller staten.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen.
- Kulturmiljölagen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Stiftelsen Klevs gästgiveri och Mårdaklevs naturskyddsförening. Länsstyrelsen ansvarar för förvaltning av skogsmark, äng och anläggningar för friluftslivet inom reservatet. Stiftelsen Klevs gästgiveri ansvarar för all förvaltning av samtliga byggnader med tillhörande trädgård på sin fastighet Kleven 1:72. Mårdaklevs naturskyddsförening ansvarar för all förvaltning, både byggnader och trädgård, på sin fastighet Kleven 1:41.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras. Byggnaderna förvaltas enligt planer upprättade av Stiftelsen Klevs gästgiveri respektive Mårdaklevs naturskyddsförening. Dessa ingår inte som en bilaga i det här beslutet.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Borås Tidning.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4.

I detta ärende har länsöverdirektör Agneta Kores beslutat. Naturvårdshandläggare Jennifer Hood har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, funktionschef Johan Jannert, antikvarie Lisa Ragnarsson, samhällsplanerare Johanna Severinsson och länsjurist Jonas Ledelius.

Agneta Kores

Jennifer Hood

